

Středověké dějiny východní Evropy ZS 2024

Syllabus

Domácí příprava

Četba pramene

Četba textů

Příprava otázek (vybraní studenti – prosím poslat do čtvrtka 5 otázek k textům a 3 k prameni)

Struktura semináře

Otázky k prameni

Otázky k dějinám studovaného období

Analytická otázka

Diskuse

Hodnocení

zápočet

Práce v semináři (včetně přípravy otázek)

Faktografický test

Klauzurní práce

(žádné recenze či eseje)

Absence

Velká část seminární práce se odehrává v hodinách a je hodnocena. Pokud studenti budou chybět více než **tříkrát**, nezískají dostatek bodů, aby jim mohl být udělen zápočet. Absence je třeba omluvit.

Doporučená literatura

Texty v ISu

Sekce v knihovně – knihy ke studiu dějin východního středověku

Pro další tituly, viz níže

Program

- *Úvod*
- *Počátky Byzance, Konstantin Veliký, Byzanc v Justiniánově době.*
- *Byzanc ve vrcholném středověku.*
- *Dějiny Kyjevské Rusi I.*
- *Počátky Bulharska a Srbska.*
- *Dějiny Polska a Uher I.*
- *Byzanc v době křížových výprav.*

- *Dějiny Bulharska, Srbska a Uher ve vrcholném středověku.*
- *Dějiny Kyjevské Rusi do/ve 13. století.*
- *Dějiny Bulharska, Srbska a Osmanské říše v pozdním středověku.*
- *Obnova polského státu, polsko-litevská unie a zformování Moskovie (14.-15. st).*
- *Pozdní Byzanc, pád Konstantinopole, nástup Osmanské říše.*

Doporučená literatura

- ANTONÍN, Robert: *Zahraniční politika krále Václava II. v letech 1283-1300.* Brno 2009.
- AVENARIUS, Alexander, Růžena DOSTÁLOVÁ, Vladimír FIALA, Věra HROCHOVÁ, Milan LOOS, Oldřich TŮMA a Vladimír VAVŘÍNEK. *Dějiny Byzance.* Edited by Bohumila Zástěrová. Vydání 1. Praha: Academia, 1992. 529 stran. ISBN 8020004548.
- AVENARIUS, Alexander: *Byzantská kultura v slovanskom prostredí v 6.-12. storočí: k problému recepcie a transformácie.* Bratislava 1992.
- AVENARIUS, Alexander: *Byzantský ikonoklazmus 726-843. Storočie zápasu o ikonu.* Bratislava 1998.
- BAR, Přemysl: *Diplomacie, právo a propaganda v pozdním středověku: Polsko-litevská unie a Řád německých rytířů na kostnickém koncilu (1414-1418).* Brno 2017.
- BEDNAŘÍKOVÁ, Jarmila. *Stěhování národů a východ Evropy: Byzanc, Slované, Arabové.* Praha 2006.
- BEDNAŘÍKOVÁ, Jarmila: *Stěhování národů a sever Evropy: Vikingové na mořích i na pevnině.* Praha 2017.
- BERDJAJEV, Nikolaj Aleksandrovič. *Duše Ruska.* Translated by Ivo Pospíšil. Vyd. 1. Brno: Petrov, 1992. 54 s. ISBN 8085247399.
- BERDJAJEV, Nikolaj Aleksandrovič. *Nový středověk : úvaha o osudu Ruska a Evropy.* Translated by Jan Kranát. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2004. 141 s. ISBN 8086818055.
- BOČEK, Pavel. *Dějiny střední, jihovýchodní a východní Evropy I.* Brno: Masarykova univerzita Brno, 1995. 215 s. Spisy Masarykovy univerzity 29998. ISBN 80-210-1151-3.
- CLAUSS, Manfred: *Konstantin Veliký: římský císař mezi pohanstvím a křesťanstvím.* Praha 2005.
- DIMNIK, Martin: *Power Politics in Kievan Rus': Vladimir Monomakh and his dynasty, 1054-1246.* Toronto 2016.
- DOLGOV, Vadim V.: *Fenomen Aleksandra Nevskogo: Rus' XIII veka meždu Zapadom i Vostokom.* Moskva 2020.
- DOSTÁLOVÁ, Růžena: *Byzantská vzdělanost.* Praha 2003.
- DVORNÍK, František. *Byzantské misie u Slovanů.* Vyd. 1. Praha: Vyšehrad, 1970. 393 s.
- DVORNÍK, František. *Fotiovo schizma : historie a legenda.* Vyd. 1. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2008. 575 s. ISBN 9788086715940.
- DVORNÍK, František. *Počátky zpravodajských služeb : starověký Blízký východ, Persie, Řecko, Řím, byzantská říše, arabsko-muslimské říše, mongolská říše, Čína,*

Moskevské knížectví. Translated by Petra Kůsová. V českém jazyce vyd. 1. Praha: Prostor, 2001. 401 s. ISBN 80-7260-056-7.

DVORNÍK, František. *The making of Central and Eastern Europe*. 2nd ed. Gulf Breeze: Academic international press, 1974. xxix, iv. ISBN 0875690238.

DVORNÍK, František. *Zrod střední a východní Evropy : mezi Byzancí a Římem*. Translated by Petr Slunečko. V českém jazyce vyd. 2. Praha: Prostor, 2008. 525 s. ISBN 9788072601950.

DVORNÍK, František: *Byzantské misie u Slovanů*. Praha 1970.

FRIEDL, Jiří, Tomasz JUREK, Miloš ŘEZNÍK a Martin WIHODA. *Dějiny Polska*. Translated by Martin Veselka. Vydání první. Praha: NLN Nakladatelství lidové noviny, 2017. 690 stran. ISBN 9788074223068.

GUREVIČ, Aron Ja.: *Kategorie středověké kultury*. Praha 1978.

HASKINS, Charles H. *Normani v evropských dějinách*. Jinočany 2008.

HAVLÍK, Lubomír E.: *Slovanské státní útvary raného středověku: politické postavení, společenská a vládní organizace státních útvarů ve východní, střední a jihovýchodní Evropě Od 8. Do 11. Století*. Praha 1987.

HOMOĽA, Tomáš: *Na vzostupe moci: zahraničná politika Mateja Korvína v stredoeurópskom priestore v rokoch 1458-1471*. Bratislava 2019.

HURBANIČ, Martin: *Posledná vojna antiky: avarský útok na Konštantínopol roku 626 v historických súvislostiach*. Prešov 2009.

HUSSEY, J. M.: *The Orthodox Church in the Byzantine Empire*. Oxford 2010.

IVANOV, Sergej A.: *Blázni pro Krista: kulturní dějiny jurodství*. Červený Kostelec 2015.

IVANOV, Sergej A.: *Byzantské misie, aneb, je možné udělat z "barbara" křesťana?* Červený Kostelec 2012.

KALOUS, Antonín: *Matyáš Korvín (1443-1490): uherský a český král*. České Budějovice 2009.

KOSMAN, Marcell. *Dějiny Polska*. Translated by Jan Vitoň. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2011. 451 s. ISBN 9788024618425.

KOSMAN, Marcell. *Zmierzch Perkuna czyli ostatni poganie nad Bałtykiem*. Warszawa 1981.

KÜLZER, Andreas: *Byzanc: dějiny - společnost – kultura*. Červený Kostelec 2016.

LÁŠEK, Jan B.: *Počátky křesťanství u východních Slovanů*. Praha 1997.

LATKOWSKI, Juliusz; JURKIEWICZ Jan. *Mendog: król litewski (ok. 1203-12 Sierpnia 1263)*. Kraków 2018.

Legendy a kroniky Koruny Uherské. Edited by Richard Pražák, Translated by Dagmar Bartoňková - Jana Nechutová. Vyd. 1. Praha: Vyšehrad, 1988. 389 s.

LOOS, Milan: *Dualist heresy in the Middle Ages*. Praha 1974.

ŁOWMIAŃSKI, Henryk; KOSMAN Marcell: *Prusy - Litwa - Krzyżacy*. Warszawa 1989.

MACŮREK, Josef. *Dějiny Maďarů a uherského státu*. V Praze: Melantrich, 1934. 344 stran.

MACŮREK, Josef. *Dějiny východních Slovanů*. První vydání. V Praze: Melantrich, 1947. 284 stran.

- MÄRTIN, Ralf-Peter: *Dracula: život a doba knížete Vlada III., řečeného Naražeč*. Brno 1997.
- MATSCHKE, Klaus-Peter. *Die Schlacht bei Ankara und das Schicksal von Byzanz: Studien zur spätbyzantinischen Geschichte zwischen 1402-1422*. Weimar 1981.
- MEIER, Mischa: *Justinián: život a vláda východořímského císaře*. Červený Kostelec 2009.
- OBOLENSKY, Dimitri: *The Byzantine Commonwealth: Eastern Europe, 500-1453*. New York 1971.
- ONASCH, Konrad. *Einführung in die Konfessionskunde der orthodoxen Kirchen*. Berlin: Walter de Gruyter & Co., 1962. 291, 24.
- ONASCH, Konrad. *Ikony*. Berlin: Union Verlag, 1961. 431 s.
- PIPES, Richard a Stanislav PAVLÍČEK. *Rusko za starého režimu*. Vyd. 1. Praha: Argo, 2004. 404 s. ISBN 8072035592.
- RUNCIMAN, Steven: *Pád Cařihradu*. Praha 1970.
- RYCHLÍK, Jan, Bohdan ZILYNSKYJ a Paul R. MAGOCSI. *Dějiny Ukrajiny*. Vydání první. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2015. 524 stran. ISBN 9788071064091.
- SCHATZ, Klaus: *Dějiny papežského primátu*. Brno 2001.
- ŠPIDLÍK, Tomáš. *Ruská idea :jiný pohled na člověka*. Vyd. 1. Velehrad: Refugium, 1996. 414 s. ISBN 80-86045-02-1.
- ŠPIDLÍK, Tomáš. *Spiritualita křesťanského Východu : systematická příručka*. Řím: Křesťanská akademie, 1983. 437 s.
- ŠPIDLÍK, Tomáš. *Spiritualita křesťanského Východu : modlitba*. Translated by Juvenál Valíček. Vyd. 1. Velehrad: Refugium Velehrad-Roma, 1999. 557 s. ISBN 80-86045-33-1.
- ŠPIDLÍK, Tomáš: *Spiritualita křesťanského východu: mnišství*. Velehrad 2004.
- ŠVANKMAJER, Milan. *Dějiny Ruska*. 4. rozšíř. vyd. Praha: Lidové noviny, 2004. 574 s. ISBN 8071066583.
- TAFT, Robert F.: *Stručné dějiny byzantské liturgie*. Olomouc 2011.
- TAFT, Robert: *Katolicismus východního obřadu: dědictví a poslání*. Olomouc 2008.
- TÉRA, Michal. *Kyjevská Rus: Dějiny - kultura - společnost*. Červený Kostelec 2019.
- VAVŘÍNEK, Vladimír: *Cyril a Metoděj: mezi Konstantinopolí a Římem*. Praha 2013.
- VENTURA, Václav: *Spiritualita křesťanského mnišství. 1. Od prapočátků po svatého Jana Zlatoústého*. Praha 2006.
- VENTURA, Václav: *Spiritualita křesťanského mnišství. 2-3*. Praha 2010.